Załącznik do Uchwały Nr 1082.2023
Zarządu Powiatu w Pile
z dnia 20 grudnia 2023 r.

powiat pilski

Plan

zimowego utrzymania dróg powiatowych na terenie Powiatu Pilskiego na sezon 2023/2024 (standard III – VI)

Piła, 2023 r.

1. **Podstawa prawna zimowego utrzymania dróg:**

- ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 645, z późn.zm.);
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2023, poz. 1469, z późn.zm.).

2. **Wstęp**

Zimowe utrzymanie dróg – to prace mające na celu zmniejszenie lub ograniczenie zakłóceń ruchu drogowego wywołanych takimi czynnikami atmosferycznymi jak śliskość zimowa czy opady śniegu.

Do zimowego utrzymania dróg zalicza się działania organizacyjno-techniczne realizowane przez służby Powiatowego Zarządu Dróg w Pile i przedsiębiorstwa wykonawcze, w tym:

- usuwanie śniegu z dróg powiatowych,
- usuwanie i zapobieganie śliskości zimowej poprzez stosowanie topników do odladzania jezdni (mieszanek piaskowo-solnych).

***Pojęcia ogólne*:**

- ***śnieg luźny*** – jest to nie usunięty lub pozostały na nawierzchni po przejściu pługów śnieg, który nie został zagęszczony pod wpływem ruchu kołowego;
- ***śnieg zajeżdżony*** – jest to nieusunięty lub pozostały na nawierzchni po przejściu pługów śnieg, który został zagęszczony, ale nie stał się zlodowaciały;
- ***nabój śnieżny*** – jest to nieusunięta zlodowaciała lub ubita warstwa śniegu o znacznej grubości, przymarznięta do nawierzchni jezdni;
- ***błoto pośniegowe*** – jest to topniejący śnieg pozostały na nawierzchni po przejściu pługów i posypaniu jej środkami chemicznymi;
- ***gołoledź*** – jest to rodzaj śliskości zimowej powstałej w wyniku utworzenia się warstwy lodu o grubości do 1,0 mm na skutek opadu mgły roszącej, mżawki lub deszczu na nawierzchnię o ujemnej temperaturze;
- ***lodowica*** – jest to rodzaj śliskości zimowej powstałej w wyniku utworzenia się warstwy lodu grubości do kilku centymetrów z zamarznięcia nieusuniętej z nawierzchni wody pochodzącej ze stopnienia śniegu, lodu lub opadu deszczu;

- ***śliskość pośniegowa*** – jest to rodzaj śliskości zimowej powstałej w wyniku zalegania na jezdni przymarzającej do nawierzchni pozostałości nie usuniętego ubitego śniegu, pokrywającego ją całkowicie lub częściowo warstwą o grubości kilku milimetrów;
- ***szron*** – jest to osad lodu mający krystaliczny wygląd. Szron powstaje w procesie bezpośredniej kondensacji pary wodnej z powietrza przy temperaturze poniżej 0^0C.
- ***szadź*** – jest to osad atmosferyczny utworzony z ziarenek lodu rozdzielonych pęcherzykami powietrza, powstający z nagłego zamarzania przechłodzonych kropli wody.

3. Standardy utrzymania dróg powiatowych

Zarząd Powiatu w Pile zarządza siecią dróg o długości 418,475 km. Drogi te położone są na terenie 9 gmin wchodzących w skład powiatu.

Z zimowego utrzymania wyłączono ulice i drogi utrzymywane w II standardzie.

Sieć dróg powiatowych objętych niniejszym planem liczy 372,895 km.

Drogi te podzielone zostały na trzy standardy utrzymania tj.:

- III standard
- IV standard,
- V standard,
- VI standard.

Poniższa tabela przedstawia przyjęte przez Powiat standardy i dopuszczalne w ramach tych standardów odstępstwa:

Lp.	Standard	Opis stanu utrzymania drogi dla danego standardu	Dopuszczalne odstępstwa od standardu	
			po ustaniu opadów śniegu	od stwierdzenia wystąpienia zjawisk
1.	3	Jezdnia odśnieżona na całej szerokości. I posypana na całej długości i szerokości	- luźny – 6 godz. - śnieg zajeżdżony utrudniający ruch występuje - języki śnieżne - występują - zaspy - do 6 godz.	- gołoledź - 6 godz. - śliskość pośniegowa - 8 godz. - lodowica - 6 godz.
2.	4	Jezdnia odśnieżona na całej szerokości. Jezdnia posypana na odcinkach decydujących o możliwości ruchu.	- luźny - 8 godz. - zajeżdżony - występuje - języki śnieżne - występują - zaspy - do 8 godz. Dopuszczalne przerwy w komunikacji do 8 godz.	W miejscach wyznaczonych: - gołoledź - 8 godz. - pośniegowa - 10 godz. - lodowica - 8 godz.
3.	5	Jezdnia odśnieżona, w miejscach zasp odśnieżony co najmniej jeden pas ruchu z wykonaniem mijanek. Jezdnia posypana na odcinkach decydujących o możliwości ruchu.	- luźny - 16 godz. - zajeżdżony - występuje - nabój śnieżny - występują - zaspy - występują do 24 godz. Dopuszcza się przerwy w komunikacji do 8 godz.	W miejscach wyznaczonych: - gołoledź - 8 godz. - śliskość – 8 godz.

4.	6	Jezdnia zaśnieżona. Prowadzi się interwencyjne odśnieżanie w zależności od potrzeb. Jezdnia posypana po odśnieżeniu w miejscach wyznaczonych przez zarząd drogi.	- luźny - występuje - zajeżdżony - występuje - nabój śnieżny - występuje - zaspy - występują do 48 godz.	W miejscach wyznaczonych: - wszystkie rodzaje śliskości po odśnieżeniu - 2 godz.

Podstawowym kryterium zaliczania dróg do poszczególnych standardów jest:

- rodzaj nawierzchni jezdni,
- natężenie ruchu drogowego liczone w pojazdach rzeczywistych na dobę,
- funkcja drogi,
- rodzaj komunikacji.

Zgodnie z tymi kryteriami dokonano podziału dróg w oparciu o przyjęte standardy według załącznika nr 1 do planu ZUD.

Wykaz wszystkich miejsc przewidzianych do posypywania środkami chemicznymi określa załącznik nr 2 do planu ZU.

Opisane standardy wyznaczają również kolejność działań Wykonawców związanych z zimowym utrzymaniem dróg.

W standardzie:

- III utrzymywane jest ***36,330 km***
- IV utrzymywane jest ***80,084 km***
- V utrzymywane jest ***238,669 km***
- VI utrzymywane jest ***17,812 km***

Działaniami związanymi z usunięciem śliskości na drogach objęte jest łącznie ***125,188 km*** dróg powiatowych.

Drogi gruntowe podlegają wyłącznie odśnieżaniu.

4. Organizacja ruchu

Na terenie Powiatu Pilskiego całość prac związanych z zimowym utrzymaniem dróg zlecona jest firmom zewnętrznym.

4.1. Odśnieżanie – ma na celu usunięcie śniegu z jezdni oraz obiektów towarzyszących (zatoka autobusowa). Zakresy prac prowadzonych przy odśnieżaniu oraz technologia robót wynika z obowiązujących standardów utrzymania dróg, warunków atmosferycznych oraz aktualnego stanu dróg.

W przypadku długotrwałego występowania skrajnie niekorzystnych warunków pogodowych, takich jak zawieje i zamiecie śnieżne, niwelujące efekty odśnieżania dróg, osiągnięcie i utrzymanie przyjętego standardu może być trudne. Organizacja pracy dostosowana wtedy będzie do warunków pogodowych. Dopuszcza się wtedy odstępstwa od przyjętych standardów i odśnieżanie tylko jednego pasa ruchu.

Przy intensywnych opadach śniegu i silnych wiatrach powodujących zawieje i zamiecie śnieżne, jednostki drogowe koncentrować będą swoją działalność na drogach o dużym znaczeniu dla ruchu. Jednostki drogowe będą przystępowały do pracy po wystąpieniu niekorzystnych zjawisk na nawierzchni dróg.

4.2. Likwidacja śliskości.

Usuwanie i łagodzenie skutków śliskości zimowej odbywało się będzie w wyznaczonych w planie miejscach. Miejscami tymi będą: łuki poziome, łuki pionowe o spadku ≥4%, skrzyżowania z drogami o nawierzchni twardej, przystanki komunikacji publicznej oraz przejazdy kolejowe i obiekty mostowe.

Do posypywania miejsc niebezpiecznych stosowane będą:

- chlorek sodu NaCl wg PN-86/C-84081/02.

  Główne wymagania dla soli drogowej są następujące:

  - zawartość NaCl – min. 90%,
  - zawartość substancji nierozpuszczalnych w wodzie – max 8%,
  - zawartość wody – max 3%,
  - zawartość żelazocyjanku potasowego – 20 mg/kg.
- piasek o uziarnieniu do 2 mm wg PN-B-11113:1996,
- kruszywo naturalne o uziarnieniu do 4 mm (zalecane do uszorstnienia ubitego śniegu) wg PN-B-11111:1996.

Kruszywo stosowane do uszorstniania nawierzchni nie powinno być zbyt łamliwe, nie może ono zawierać zanieczyszczeń ilastych i gliniastych.

Usuwanie śliskości na drogach powiatowych powiatu pilskiego odbywało się sprzętem własnym Wykonawcy przy użyciu własnej mieszaniny soli i piasku, z 25% udziałem soli.

Materiały uszorstniające oraz sól składowane będą w pryzmach, na placach składowych Wykonawcy.

4.3. **Sprzęt do zimowego utrzymania dróg.**

Sprzęt do zimowego utrzymania dróg winien być przygotowany na początku sezonu w takim stopniu, aby mógł być gotowy do podjęcia akcji na drodze o godzinie ustalonej z dyżurnym Powiatowego Zarządu Dróg w Pile, biorącym udział w zimowym utrzymaniu dróg.

Nośniki pługów odśnieżnych powinny mieć zamontowane pługi czołowe. Pojazdy samochodowe używane do wykonywania prac przy odśnieżaniu dróg i usuwaniu śliskości zimowej powinny być wyposażone w ostrzegawczy sygnał świetlny barwy żółtej.

5. Wprowadzenie i odwołanie dyżurów

5.1. Z chwilą wystąpienia niekorzystnych warunków pogodowych w Powiatowym Zarządzie Dróg w Pile wprowadzone zostaną dyżury osób biorących udział w zimowym utrzymaniu dróg.

Celem dyżurów będzie zbieranie informacji o stanie warunków pogodowych na terenie powiatu, stanie nawierzchni dróg oraz prognozach meteorologicznych.

Informacje o stanie dróg uzupełnione będą na podstawie objazdów dróg powiatowych.

Wprowadzenie i odwołanie dyżurów następuje na podstawie decyzji dyrektora Powiatowego Zarządu Dróg w Pile.

Miejscem pełnienia dyżurów jest siedziba Powiatowego Zarządu Dróg w Pile, ul. Młodych 78. Kontakt telefoniczny - 67 349 08 83 w godz. 7^{30}-15^{30}.

5.2. Wykaz osób odpowiedzialnych na zimowe utrzymanie dróg w PZD w Pile.

Lp.	Imię i Nazwisko	Stanowisko	tel. kontaktowy
1.	Artur Bąk	Dyrektor Powiatowego Zarządu Dróg w Pile	tel. kom 538 475 688
2.	Adam Pawłowski	Starszy Inspektor w Powiatowym Zarządzie Dróg w Pile	tel. kom. 604 782 577
3.	Jerzy Dudzień	Starszy Inspektor w Powiatowym Zarządzie Dróg w Pile	tel. kom. 662 088 116

5.3. Wykaz samochodów do nadzoru:

Lp.	Marka samochodu	Numer rejestracyjny	Osoba odpowiedzialna za prowadzenie akcji
1.	Dacia Duster	PP 9777E	Artur Bąk Adam Pawłowski Jerzy Dudzień
2.	Dacia Duster	PP 3330K	

6. Prowadzenie robót

6.1. Zimowym utrzymaniem dróg powiatowych kierują bezpośrednio dyżurni Powiatowego Zarządu Dróg w Pile.

6.2. Dyżurni PZD utrzymują stały kontakt telefoniczny z Wykonawcami usług zimowego utrzymania dróg.

6.3. Dyżurni zobowiązani są do prowadzenia dziennika dyżurów, w którym odnotowują czas trwania akcji zwalczania śliskości, odśnieżania, zakresu wykonanych usług oraz ilości wykorzystywanego sprzętu.

Załączniki:

1. Podział dróg w oparciu o przyjęte standardy.
2. Wykaz wszystkich miejsc przewidzianych do posypywania środkami chemicznymi.